

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3261/2020
13.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Б. Јанковић, адвокат из ..., против туженог СТУП „Вршац“ а.д. из Вршца, чији је пуномоћник Војин Маринел, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2059/18 од 01.07.2020. године, у седници већа одржаној дана 13.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2059/18 од 01.07.2020. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Вршцу П1 196/16 од 09.03.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се поништи решење број ... од 03.09.2012. године донето од стране генералног директора туженог и обавезе тужени да тужиоца врати на рад и обавезе да тужиоцу исплати на име накнаде штете због неисплаћене зараде за септембар, октобар и новембар 2012. године износ од 55.123,66 динара са законском затезном каматом на износ од 27.561,83 динара почев од 18.09.2012. године и на износ од 27.561,83 динара почев од 18.10.2012. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 258.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2059/18 од 01.07.2020. године, ставом првим изреке, потврђена је наведена првостепена пресуда у ставу првом изреке којим је одлучено о тужбеном захтеву и у делу којим је тужилац обавезан да туженом накнади трошкове поступка у износу од 258.000,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о камати на досуђени износ накнаде трошкова поступка, тако што је одбијен захтев туженог да се обавезе тужилац да му на досуђени износ накнаде трошкова поступка плати законску затезну камату почев од дана пресуђења до дана

наступања извршности пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним у члану 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/2011 ... 18/2020) и нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, на коју ревизија указује. Другостепеном пресудом обухваћена је оцена о неоснованости жалбених навода у односу на постулативну способност тужиоца. Другостепени суд је одлуку засновао на чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку и образложио оцену о правном значају битних чињеница чија тачност није доведена у питање. На основу налаза и мишљења Судско-психијатријског одбора Медицинског факултета Универзитета у Београду, као реномиране установе за вештачење, утврђене су чињенице да се тужилац не може сматрати процесно неспособним да учествује у овом поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је по решењу туженог од 27.12.1978. године примљен на рад код туженог као Током радног односа заснованог на неодређено време, тужилац је годинама обављао послове ..., о чему постоји решење од 30.06.1988. године и низ појединачних аката у којима је наведено да је тужилац на радном месту ..., с тим да је у последњих пет година послове ... обављао као једини извршилац. Више пута је тужилац био опомињан од стране финансијског директора и шефа рачуноводства да ажурира Такав налог му је у више наврата даван од стране претпостављених у јуну 2012. године. У ситуацији неаужириране ..., шеф контроле није могао да изврши контролу пазара новца који су предавали ликвидатори по разним основима, од продаје карата на аутобуској станици до продаваних од стране кондуктера. Тужилац је био на послу 12.06.2012. године. Тог дана предао је пазар у износу од 1.147.000,00 динара. Касније, тужиоцу је позлило и смештен је у болницу. Његова породица је 13.06.2012. године донела кључеве од улазних врата тужиоцеве канцеларије, касе и столова. Истог дана, генерални директор туженог донео је решење о ванредном попису. Комисија чији је председник била запослена која је обављала послове шефа рачуноводства, а чланови запослени који је обављао послове шефа аутобуске станице и контроле прихода и запослена која је обављала послове књиговође у рачуноводству, имала је задатак да изврши попис новчаних средстава, динарских и девизних чекова и платних картица и утврди стварно и пописано стање. О извршеном попису састављен је извештај. У извештају је приказано затечено стање. Утврђено је да тужилац у периоду од 31.05.2012. године до 12.06.2012. године није формирао ни унео у дневник благајне одређени број обрачуна о предаји пазара од стране ликвидатора који су од стране Комисије нађени и прослеђени благајни. Коначно, према налазу Комисије салдо благајне износи 2.645.196,50 динара нераздужених и недостајућих новчаних средстава, што представља мањак настао у раду тужиоца као

Тужени је поднео кривичну пријаву против тужиоца 19.06.2012.године. Упозорење на постојање отказног разлога тужени је сачинио и тужиоцу доставио касније, имајући у виду здравствену ситуацију тужиоца. Тужилац је доживео мождани удар 12.06.2012. године и на болничком лечењу био до 09.07.2012. године. Пре достављања упозорења, тужени је затражио и прибавио извештај Специјалне болнице за психијатријске болести „Др Славољуб Бакаловић“ од 23.08.2012. године, по којем је закључио да је тужилац способан да прими упозорење на постојање разлога за престанак радног односа. Писмено упозорење од 22.08.2012. године о радњама које се тужиоцу стављају на терет као повреде радне обавезе у смислу члана 179. став 1. тачка 2. и 3. Закона о раду, са описом у чему се конкретно састоје, тужени је доставио тужиоцу 24.08.2012. године. Тужилац је доставио изјашњење на наводе упозорења.

Решењем директора туженог број 632 од 03.09.2012. године, донетим на основу члана 179. тачка 2. и члана 192. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05 и 61/05) и члана 78. Колективног уговора туженог, отказан је радни однос тужиоцу са даном 03.09.2012. године, због тога што је својом кривицом учинио повреду радне обавезе, у виду несавесног и немарног извршавања радних обавеза чиме је предузећу нанео штету, прибавио материјалну корист у вези са радом, пропустио ометао и отежавао рад других запослених у процесу рада, те је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца. Претходно је затражено мишљење синдиката чији је тужилац био члан. У решењу послодавца о престанку радног односа тужиоцу, помиње се уговор о раду од 13.06.2012. године који заправо није закључен, али та околност нема утицаја на оцену о законитости решења, јер оно по преосталој садржини омогућава проверу о процедури и постојању разлога за престанак радног односа запосленом због његове кривице и одговорности. Тужиоцу је на терет стављено незаконито располагање средствима послодавца, конкретно да је противправно присвојио износ од 2.645.196,50 динара.

Против тужиоца је вођен и окончан парнични поступак по тужби послодавца за накнаду штете. Пресудом Основног суда у Вршцу П 298/16 од 18.05.2016. године, које је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5898/16 од 18.12.2016. године, тужилац је обавезан да туженом накнади штету причињену присвајањем новца из благајне туженог у износу од 2.595.321,50 динара са законском затезном каматом од 01.10.2012. године до исплате. Код таквог исхода парнице ради накнаде штете по тужби послодавца, нема места оспоравању тужиочеве одговорности за мањак.

Утврђено је да је тужилац био психички способан да обавља послове ... све док је те послове обављао закључно са даном 12.06.2012. године. Такође, уз помоћ вештачења путем Медицинског факултета у Београду, у овом поступку расправљена је и тужиочева парнична способност. Као последица можданог удара код тужиоца се развио органски поремећај личности и повратни депресивни поремећај, што је уз нарушено телесно здравље, са медицинског и психолошког становишта вештачењем окарактерисано као стање повишене осетљивости на стресне ситуације и нарушеног душевног и телесног здравља али не у тој мери да је пословно неспособан или неспособан да штити своја права и интересе. После можданог удара услед којег је болнички лечен, тужилац се користио правом давања изјашњења на упозорење које је претходило доношењу решења о престанку радног односа, а по пријему решења благовремено покренуо судски поступак ради поништаја решења о престанку радног односа, тужбом поднетом 05.11.2012. године путем пуномоћника адвоката, овлашћеног

по пуномоћју издатом 23.10.2012. године од стране тужиоца, као пословно и парнично способне странке.

На другачији закључак не утичу чињенице о току и исходу кривичног поступка. Наиме, против тужиоца је покренута истрага у децембру 2012. године и подигнута оптужница у септембру 2013. године пред Вишим судом у Панчеву, због основа сумње на извршење кривичног дела проневере противправним присвајањем новца оштећеног предузећа. Тужилац је негирао извршење кривичног дела, исказе пред судом давао 23.10.2012. године и 27.03.2013. године, након чега је путем вештачења у том поступку утврђено да он није способан да уредно прати ток главног претреса и да излагање новом психичком стресу судског процеса може довести до даљег погоршања његовог здравственог стања, због чега је оптужница одбачена решењем Вишег суда у Панчеву К 69/13 од 20.12.2013. године. Наведене чињенице су интегрисане у свеобухватној анализи датој у налазу Судско-психијатријског одбора Медицинског факултета, уз остале сагледане показатеље о току болести и стања код тужиоца, те закључно дато мишљење да се као последица можданог удара код тужиоца развио органски поремећај личности који карактеришу умерени пад когнитивне ефикасности и хронична вулнерабилност на стрес, епизоде депресијског расположења, што са медицинског и психолошког становишта чини да је његово душевно и телесно здравље нарушено, али не у тој мери да би га требало лишити пословне способности и сматрати га процесно неспособним да учествује у парничном поступку, да је код њега присутна повишена осетљивост на стресне и животне околности, као што је учешће у судском поступку и да евентуални изласци на суд условљавају могућност периода погоршања, каквих је било у прошлости, али не у мери која би компромитовала његову парничну способност за вођење овог поступка. Имајући у виду мишљење стручног тима реномиране установе за вештачење, нижестепени судови су закључили да није доведена у питање грађанскоправна одговорност тужиоца, нити његова процесна способност у поступку о престанку радног односа.

Код изнетог о чињеницама, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев, ценећи да је тужиоцу законито престао радни однос. Имајући у виду члан 179. став 1. тачка 1-5, члан 180. и члана 185. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05, 61/05 и 54/09) који је био на снази у време доношења оспореног решења, оцењено је да су испуњени услови за престанак радног односа тужиоцу, јер је утврђено да је тужилац приликом обављања послова ... учинио повреду радне обавезе, на начин што није свакодневно ажурирао благајну у смислу сачињавања налога наплате, на основу добијених извештаја - обрачуна од ликвидатора, да није редовно предавао целокупан примљени пазар од претходног дана салда благајне, већ је често један део пазара задржавао у благајни, да је неажурно водио документацију и није приликом сваког преузимања пазара сачињавао налоге благајни да наплати и благајничке дневнике, чиме би се анулирао пропуст, да се примопредаја пазара не потписује, јер би на документу на основу кога је примио пазар и на документу којим се потврђује пазар био исти износ, да није на време предавао благајничку документацију служби књиговодства на књижење, тако да је постојао основ за престанак радног односа тужиоцу, као и законит поступак давања отказа од стране послодавца, с`обзиром да је пре доношења решења послодавац доставио тужиоцу писмено упозорење о постојању разлога за доношење таквог решења, у смислу члана 180. став 1. Закона о раду, чиме је омогућено право на одбрану којом се тужилац користио. Из наведеног произилази да је решење донето у законом прописаном поступку, у одговарајућој форми. С`обзиром да је захтев тужиоца за

поништај оспореног решења одбијен, нису испуњени услови за враћање тужиоца на рад и накнаду штете у смислу члана 191. Закона о раду.

Тужилац ревизијом понавља жалбене разлоге који су представљали предмет оцене другостепеног суда и у суштини оспорава утврђено чињенично стање, што према одредби члана 407. став 2. ЗПП не представља дозвољен ревизијски разлог. Неосновани су наводи да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Чланом 15. тачка 2. Закона о раду прописано да је запослени дужан да поштује организацију рада и пословања послодавца, као и услове и правила послодавца у вези са испуњавањем уговорних и других обавеза из радног односа. Чланом 17. прописано је да су послодавац и запослени дужни да се придржавају права и обавеза утврђених законом, општим актом и уговором о раду. Императивне норме обавезују запослене да поштују правила рада код послодавца и извршавају своје радне задатке и обавезе, да се уздржавају од присвајања поверених средстава, противправних аката, чије кршење погађа радноправни статус запосленог и повлачи материјалноправну одговорност за штету, као у овом случају. Тужилац је одговоран за мањак настао у несавесном и немарном вршењу ... послова у време када је те послове код туженог обављао као једини извршилац. Тужиоцу је радни однос престао, на законит начин. Другостепени суд је навео разлоге због којих је оценио да је правилно примењено материјално право код оцене о законитости решења о престанку радног односа тужиоцу, а те разлоге подржава и Врховни касациони суд.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, ревизијски суд је одлучио као у ставу првом изреке, а на основу члана 165. став 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке. С обзиром да тужилац није успео у поступку по изјављеној ревизији, одбијен је његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка јер је неоснован,

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић